

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred CYSAG Gwynedd y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae CYSAG Gwynedd wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae CYSAG Gwynedd felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod CYSAG Gwynedd ar 13 Hydref 2010, penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Manylion cyswllt: FfionHughes2@gwynedd.gov.uk 01286 679921

Enw (Clerc CYSAG): John Blake (dros-dro)

Cyfeiriad: Swyddfa Addysg Ardal Arfon, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd, LL55 1SH.

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol: Edern (2046)

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Yn ôl arsylwadau gwersi Add Grefyddol a chraffu ar lyfrau thematig mae'r safonau yn dda.
- Yn ôl holiadur disgyblion maent yn mwynhau'r gwersi a'r addoli ar y cyd.
- Mae agweddau o'r fframwaith llythrennedd yn cael eu cyflwyno drwy Add Grefyddol, o graffu ar lyfrau mae'r gwaith yma ar lefel briodol i oedran y plant.
- Cynllun tymor hir a chanolig manwl yn eu lle sy'n sicrhau cwricwlwm cytbwys ac eang.
- Drwy eu holi mae gwybodaeth bron pob disgybl am grefydd a chrefyddau yn dda iawn ee. Gwybodaeth am lyfrau Sanctaidd.
- Mae'r disgyblion hyn yn defnyddio'u gwybodaeth i gynllunio a sgriptio gwasanaethau eu hunain.
- Mae cyswllt da rhwng yr ysgol ag elusennau megis Cymorth Critnogol, Masnach Deg, Action Aid.
- Mae'r cyngor ysgol yn cynnal gweithgareddau i dynnu sylw a chodi arian.
- O holiadur plant a'r rhieni mae gwerthoedd megis parch, goddefgarwch a diolch yn agwedd bwysig o fywyd yr ysgol.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

- Mae safonau'r ysgol yn dda.
- Mae gan y rhan fwyaf o blant wybodaeth drylwyr o agweddau o'r maes gan gynnwys gwybodaeth am grefyddau eraill.
- Drwy asesu a defnydd o system dracio gwelir bod bron pob plentyn yn gwneud cynnydd o flwyddyn i flwyddyn.
- Mae safon y gwasanaethau gynllunir a gyflwynir gan y plant yn dda.

Materion i gael sylw

- Parhau i gyflwyno agweddau asesu ar gyfer dysgu yn y gwersi.

Rhagorol

Da

X

Digonol

Anfoddhaol

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Mae'r ddarpariaeth ar gyfer Add Grefyddol yn dda.
- Mae gan yr ysgol athro sydd a gofal am y maes ond mae'n cael ei gyflwyno gan gymhorthydd dysgu lefel uwch drwy'r ysgol.
- Mae gwybodaeth bynciol y cymhorthydd lefel uwch yn dda iawn.
- Mae pob dosbarth yn gael gwerau Addysg Grefyddol yn wythnosol sy'n briodol i'w hoedran. Golyga hyn bod o leiaf 1 awr wythnosol i'r maes.
- O arsylwadau mae'r gweithgareddau diddorol a heriol wedi eu cynllunio yn ofalus, mae gan yr ysgol amrediad da o adnoddau diweddar, perthnasol.
- Mae'r gwersi yn y CS yn cael eu plethu i weithgareddau trawsgwricwlaidd gyda elfen o ddewis i'r plant.
- Mae gwersi CS a CA2 yn cynnwys nifer fawr o gyfleoedd i ddatblygu sgiliau'r fframwaith llythrennedd.
- Mae'r athro yn nghofal y maes wedi arsylwi gwersi gyflwynir gan y cymhorthydd ac roedd y farn yn dda.
- Mae llywodraethwr dynodedig Add Grefyddol wedi arsylwi gwersi, creu adroddiad a'i chyflwyno i weddill y llywodraethwyr. Roedd yn canmol yr hyn arsylwodd.
- Mae'r ysgol yn tracio cynnydd y plant i gyd ar system electronig, bydd Add Grefyddol yn cael ei asesu yn ffurfiol unwaith y flwyddyn neu pan mae agwedd benodol wedi ei gyflwyno. Bydd y data yma yn cael ei ddadansoddi a'i drafod ar ddiwedd blwyddyn i sicrhau bod agweddau sydd angen sylw yn dod i'r amlwg.
- Mae teithiau addysgol yn ychwanegu at ddealltwriaeth y plant – ymweliadau megis Mosg Bangor ac Eglwys Uniongred Ffestiniog a mynd ar bererindod i Glynog Fawr i Aberdaron.
- Mae nifer o agweddau o ddefodau Cristnogol wedi dod yn fyw drwy gynnal priodas a bedydd yn yr eglwys leol.

Adroddiad lawn am y bedydd ar safle www.addysg-grefyddol-gymraeg.org							
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol							
Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau							
<ul style="list-style-type: none"> Mae cynllunio Add Grefyddol yn drylwyr iawn, cynlluniau tymor hir a chanolig yn eu lle. Defnyddir amrediad o strategaethau i'w gyflwyno o waith iaith, trafod, drama, celf, ayyb. Cynllunir gylch o ymweliadau i lefydd crefyddol sydd yn greiddiol i sawl thema. Defnyddir agweddau o Asesu ar Gyfer Dysgu yn y gwersi ee. Defnydd o feini prawf llwyddiant, hunan werthuso a gwerthuso cyfoedion. 							
Materion i gael sylw							
<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau y cyllid a'r arbennigedd pesennol er mwy parhau? Darpariaeth dda yma, angen ei gadw. Parhau i gyflwyno agweddau o AaGD yn y gwersi yn unol a CDY yr ysgol. 							
Rhagorol		Da	X	Digonol		Anfoddhaol	
Addoli ar y Cyd							

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?							
Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?				Ydy	X	Nac ydy	
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)							
Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
<ul style="list-style-type: none"> Mae'r plant yn cyrraedd safonau da yn eu datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol. Mae naws arbennig i'n cyfarfodydd cyd-addoli ac mae'r phlant yn cyfrannu'n effeithiol. Mae cyswllt agos rhyngom â'r eglwys a'r capel leol a daw arweinwyr crefyddol amrywiol i'r ysgol i gyd-addoli. Mae addoli ar y cyd- yn digwydd yn ddyddiol yn yr ysgol (dosbarth neu neuadd). Bydd yr ysgol yn gwahodd ymwelwyr allanol i'r ysgol yn rheolaidd ee. Trobwynt, ficer lleol ac mae'r plant i gyd yn mwynhau clywed lleisiau newydd. Bydd yr ysgol yn cynnal gwasanaethau achlysurol i rieni a thrigolion yr ardal ee. Diolchgarwch, Nadolig. Mae'r disgyblion wedi arfarnu cyd-addoli o fen yr ysgol a'r ysgol wedi ymateb i hyn. Trafodir y newyddion y byd yn gyson, mae hyn yn atgoffa'r plant o'u rhan a chyfrifoldeb yn y teulu byd eang ac yn datblygu'r syniad o gonsyrn a diddordeb yn ni gwyddiadau tu hwnt i'w milltir sgwâr. Mae'r llywodraethwr dynodedig Add Grefyddol wedi arsylwi gwasanaethau gan gyflwyno adroddiad i weddill y corff. Roddwyd sylwadau positif iawn am drefn yr ysgol, y cynnwys ac agwedd y disgyblion. 							
Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
<ul style="list-style-type: none"> Yn dilyn arfarniad gan y plant mae'r disgyblion hynaf eisiau mwy o ran yn y gwasanaethau (hyn wedi dechrau ers Pasg 2014). Roedd nifer o'r plant yn meddwl bod y gwasanaeth torfol yn parau' rhy hir (30%) - hyn wedi ei addasu ers Pasg 2014 Creu arddangosfeydd o ddathlu a llwyddiant yn y neuadd. 							
Rhagorol		Da	X	Digonol		Anfoddhaol	

Llofnod: G L Evans (Pennaeth)

Dyddiad: 2/10/14